

Pěstování břízy

Ing. Václav Hurt, Ph.D.

Prof. Ing. Petr Kantor, CSc.

Přednáška byla uskutečněna v rámci předmětu Pěstování účelových lesů a projektu INOBIO

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Význam břízy

- je považována celá desetiletí za **plevelnou dřevinu**
- zejména při obnově utlačuje cílové dřeviny - svým **rychlým růstem**; navíc se často zmlazuje „kobercovitě“.

Význam břízy

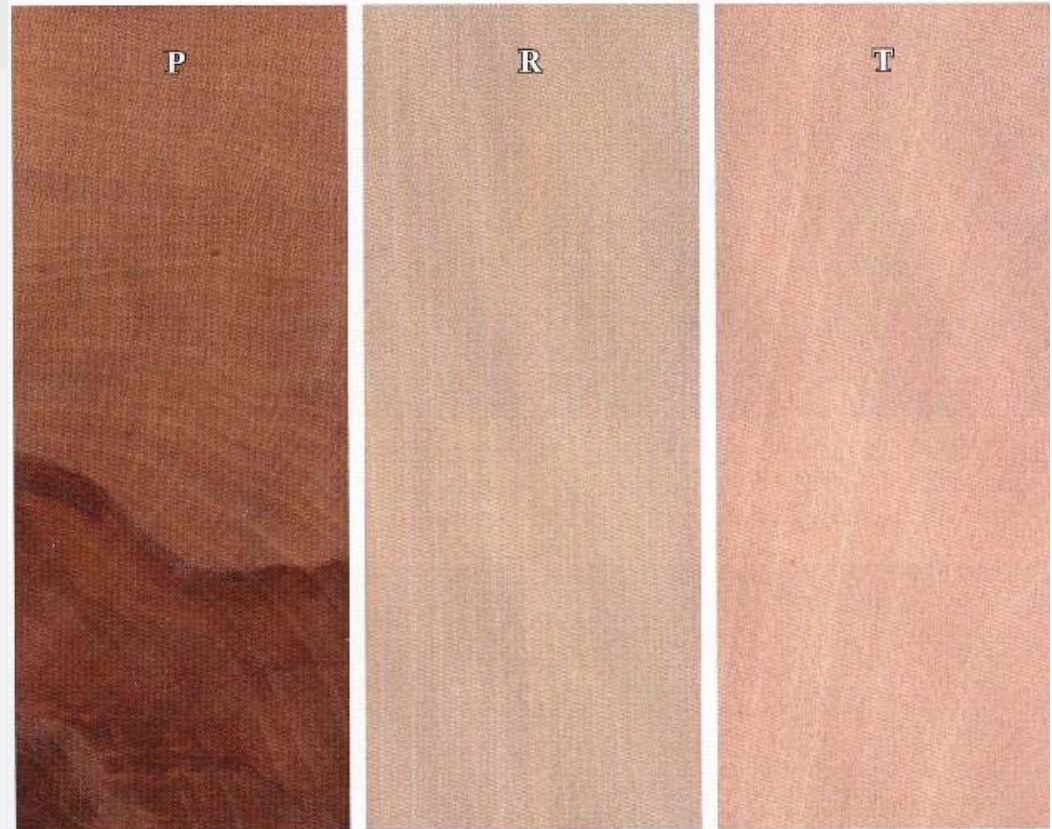
- odstraňuje se i v tyčkovinách a tyčovínách
- její nejběžnější využití bylo palivo, příp. se pouze „kroužkovala“.
- Nový pohled na břízu a její význam přinesla až slovenská studie M. Košúta, která vyšla v r. 1982

Význam břízy

Dřevo

- Roztroušeně pórovité
- Bez jádra (možné je nepravé jádro)
- Houževnaté, ohebné, odolné proti kroucení
- Málo odolné k lomu napříč vláknům, s malou nosností
- Špatně štípatelné

*P – příčný řez, R – radiální řez,
T – tangenciální řez*

Využití – palivo, nábytkářství, dýhy (viz cenné formy)

Druhové složení našich bříz

- V evropské literatuře je uváděno více než 100 druhů, variet a forem bříz. V názvech druhů variet i forem panuje značná nejednotnost a nejasnost.
- **2 - (3) základní druhy:**
 1. **Betula verrucosa** (pendula alba) - B. bělokorá (bradavičnatá)
 2. **Betula pubescens** - B. pýřitá (plstnatá)
 3. **Betula (pubescens) (ssp.) carpatica** - B. karpatská

Cenné domácí (slovenské) formy, resp. variety břízy bělokoré

B) Bříza očková - B. verrucosa, f. occulosa

- charakteristický znak - na kmeni shluky pupenů (spící očka), ze kterých někdy (ne vždy) vyrůstají dočasně (1 - 3 roky) shluky tenkých větví v trsech. Tato „očka“ se projevují na textuře dřeva.
- Význam - opět nábytek - ale opět málo využívané.

Cenné domácí (slovenské) formy, resp. variety břízy bělokoré

C) Bříza svalcová (karelská) - B. pendula, ssp. pendula, var. carelica

- Nejcennější varieta břízy. U nás prakticky vymizela.
- Typickým znakem je hrčovitě ztloustnutí kmene podobné svalcům (šířka 15 - 20 cm). Nad i pod „svalcem“ má kmen normální šířku.
- Využití - nábytek - zcela mimořádně ceněny. Ceny na západních trzích srovnatelné s nejcennější tropickou dřevní surovinou!!

Pěstování břízy

Zásady pěstování břízy

- obnovuje se výlučně přirozeně - odpadají náklady na zalesňování. Velmi výhodně ji lze využít jako „výplňovou“ dřevinu → menší počty sazenic (cílových dřevin na ha).
- břízu lze pěstovat na plochách, které nelze jinak produkčně využít (výsypky, haldy, strže, neplodné půdy atd.)
- bříza v imisních oblastech - vyžaduje samostatný výklad - viz dále

Bříza jako estetický prvek

- Stromořadí
- Solitery
- Zahrady
- Parky

Semenářství a školkařství

- fruktifikace – solitéry 10-15 let, porosty **20-30 let**
- semenné roky – interval 2-3 roky
- v 1 kg 6 500 000 semen, z toho **800 000** klíčivých (klíčivost 2 roky)
- **Využití osiva** - zakládání porostů sítí
 - semenáčky, sazenice ve školce:
 - ✓ fóliovník (obohacený substrát)
 - ✓ volná plocha (na obohacený substrát)
 - ✓ volné záhony (běžným postupem kultivovaná půda)
 - ✓ obaly PAPERPOT

Ostatní využití břízy

- Březová voda (limonády, kosmetika, víno, líh) - Rusko, Ukrajina
- Březové listí - farmacie - výroba močopudných čajů
- Propolis (lék při cévních chorobách a poruchách srdce) nejintenzivněji produkují mladé výhonky břízy v jarním období. Ten sbírají včely
- Březové proutí - železárny

Bříza v imisních oblastech

Březové porosty

- BR - náhradní dřevina má nízkou hospodář. hodnotu

Funkce:

- MELIORAČNÍ ve srovnání se SMP (ale i s dalšími jehličnany) příznivě ovlivňuje lesní půdu
- PRODUKČNÍ v nižších polohách 6. a 5. LVS
- PŘÍPRAVNÝ POROST – zakládání porostů cílových dřevin (BK, JD, SM) v podrostu BR – ochrana před mrazem, stínění

Břıza v imisních oblastech

Výchova porostů břízy

Výchova porostů se diferencuje podle:

- podílu BR v porostech
- imisní zátěže
- klimatických a stanovištních podmínek

Děkuji za pozornost

